

Nr 25.

Av herr **Magnusson** i Skövde, om sänkning av räntan å vissa egnahemslån.

Som bekant utgår räntan å efter år 1919 utlämnade egnahemslån med 4.5 procent, medan de tidigare utlämnade lånen löpa med 3.6 procent. Under de fem första åren utgör dock räntesatsen å under senare perioden utlämnade lån blott 4 procent, varjämte under denna tid icke kräves någon amortering. Efter nämnda tidsperiod amorteras två femtedelar av lånesumman med ett belopp, som tillsammans med räntan uppgår till sex procent å ursprungliga beloppet.

Jag har tidigare givit uttryck åt den uppfattningen, att egnahemslånen icke böra utlämnas såsom någon sorts välgörenhetslån och hållas vid onormalt låga räntesatser men väl att deras sociala syfte bör upprätthållas genom att räntan ligger i underkanten av gällande låneränta, en princip, som synes mig vara god och sund och icke böra under normala förhållanden rubbas. Den ursprungliga räntesatsen bestämdes under intryck av då gällande inlåningsränta i postsparbanken och låg betydligt under dåvarande utlåningsräntor. Så är emellertid icke nu fallet med egnahemslåneräntan, vilken ligger ungefär lika med räntan å lån mot goda fastighetsinteckningar, som f. n. kunna placeras mot 4.5 procent. Ävenså torde böra beaktas, att förhållandena icke nu kunna anses vara i ekonomiskt hänseende normala för egnahemslåntagarna, särskilt vid jordbrukslån, där det föreligger betydande svårigheter på grund av jordbrukskrisen. Detta gäller icke blott för låntagare, som inköpt sina fastigheter under rådande högre fastighetsvärden, utan även för senare inköpta fastigheter. För sistnämnda kategori tillkommer därjämte som en särskild svårighet, att låneförmedlarna allmänt börjat tillämpa starkare begränsning ifråga om lånebeloppen, varigenom låntagarna ofta måste fylla sitt lånebehov med ofördelaktiga tilläggs lån på annat håll, vilka lån givetvis ställa sig onormalt dyra genom att säkerheten ligger helt ovanpå egnahemslånen. Om räntan å sistnämnda ställes lägre, inträder för låntagarna större möjligheter att fullgöra sina annuiteter och därigenom för långgivaren ökad möjlighet att tillfredsställa låntagarens lånebehov. Ofta är det belåningen på ofördelaktiga villkor *ovanpå egnahemslånet*, som försätter låntagaren i svårigheter; det finnes mycket stor anledning att särskilt understryka detta.

Man torde häremot resa den invändningen, att dylik högbelåning av jordbruksfastigheter under alla förhållanden och särskilt under nu rådande ekono-

miska krisläge för jordbruket är osund, och att möjligheter saknas att å jordbruket förränta så höga gäldbelopp. Invändningen saknar ej fog men bör dock ej tillmätas avgörande betydelse. Ty dels visar erfarenheten, att i småbruket, där den personliga insatsen räcker längre än i det större, personer finnas, vilka trots dessa ogynnsamma förhållanden reda sig, dels lär lånerörelsen böra fortsättas även i syfte att motverka den hotande avfolkningen av landsbygden. Det lider nämligen enligt mina på rätt omfattande och i tiden näraliggande undersökningar grundade uppfattning intet tvivel, att talrika mindre fastigheter på landet icke kunna finna köpare, om köpet skall finansieras av egna medel och av mot vanlig fastighetssäkerhet upplånade penningar. Egnahemslåneverksamhetens fortsättning och lånens utlämnande på billiga villkor är därför enligt min uppfattning nu en mer än förut trängande uppgift för att i sin mån motverka avfolkningen av landsbygden och en ytterligare tillströmning till städerna med där då inträdande större arbetslöshet. En sänkning av räntan skulle emellertid för många egnahemsinnehavare innebära icke blott en avsevärd ekonomisk lättnad utan även av nyss angivna skäl vara synnerligen befogad, dock torde härvid böra iakttagas, att, om sänkning sker även för de första fem åren, räntan icke sättes lägre än hittills lägsta nämligen 3,6 procent. Starke skäl tala emellertid för en sänkning även under denna tid, emedan det alltid under de första åren efter hemmets förvärv föreligger vissa större svårigheter och kostnader för låntagaren än när han funnit sig tillrätta på platsen.

Det lär böra övervägas, dels huruvida sänkningen bör genomföras för såväl jordbruks- som bostadslån eller tilläventyrs endast jordbrukslånen, dels huruvida sänkningen bör göras permanent eller gälla för blott viss tid. För min del anser jag sistnämnda vara riktigast, emedan då full frihet föreligger att, om förhållandena så motivera, återvända till högre räntefot. Jag har emellertid i dessa fall ej velat framställa några bestämda yrkanden utan överlämnar detta åt utskottet.

På grund av det anförda tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att räntan å efter 1919 utlämnade egnahemslån skall utgå med 3,6 procent under de fem första åren och för den tid, som av dessa fem år återstår, samt att räntan därefter skall från tid och till tid, som utskottet behagade föreslå, utgå med 4 procent.

Stockholm den 17 januari 1931.

Karl Magnusson
i Skövde.